

Deff

Danmarks Elektroniske
Fag- og Forskningsbibliotek

Strategi 2016-2019

Åbenhed, adgang og deling

Indledning >

DEFF er Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek. DEFF's omverden udvikler sig hastigt, og forsknings- og uddannelsessektoren står over for en række fælles udfordringer i de kommende år. Brugernes behov og forventninger til indhold såvel som adgang ændres, og der stilles derfor krav til nye måder at anskue institutionernes rolle og kerneopgaver.

Åbenhed og deling er allerede nøgleord for produktionen af forskning, og adgangen til videnskabeligt indhold øges støt. Open Access til videnskabelige artikler stiger, og presset for tilsvarende adgang til forskningsdata og -værktøjer følger med. Politikere, institutioner og forlag ønsker at fremme Open Access til forskningsartikler, og det ændrer forretningsmodellerne for publicering samt stiller nye krav til både finansieringskilder og bemanningen ved forhandlingsbordet. Det presser også økonomien i publiceringssystemet, at mængden af videnskabelige artikler og data vokser mere end lineært.

Vokser gør også både udbuddet og kvaliteten af værktøjer og tjenester, der understøtter forskning og uddannelse. De akademiske systemer er ikke længere alene om at betjene forskere og studerende, men presses af private aktører som Amazon og Google, der hurtigere tilpasser sig brugerens ønsker og behov. Blandt andet lægger brugerne i stigende grad vægt på mobilitet; anvendelsen af mobile enheder som smartphones og tablets er eksploderet og fuldt integreret i de fleste brugeres hverdag. Leverandører eller samarbejdspartnere, der ikke tilbyder mobilt tilpassede løsninger, får sværere ved at overleve.

De mange tilbud og den øgede adgang skærper spørgsmålet om kompetencerne til at tilgå og anvende forskningen: Er studerende i Danmark fx gode nok til at finde og bruge den viden, der bliver produceret? Ved de, hvornår "Wiki" og viden ikke er det samme? Hvis de rette grundlæggende kompetencer etableres tidligt, kan der senere bygges ovenpå, men det

“De mange tilbud og den øgede adgang skærper spørgsmålet om kompetencerne til at tilgå og anvende forskningen: Er studerende i Danmark fx gode nok til at finde og bruge den viden, der bliver produceret?”

kræver et holistisk blik på de studerendes digitale dannelse gennem hele deres uddannelsesforløb.

Noget tilsvarende gælder i forskellig grad underviserne. Også de præsenteres løbende for – og udfordres af – nye IT-systemer, der rigtigt udnyttet kan effektivisere det administrative arbejde eller øge de studerendes mulighed for læring.

Måden, videnskabelige resultater frembringes på, udvikler sig også hastigt. Oprindeligt gennemgik en forskningsartikel et langsommeligt peer review og blev efter godkendelse trykt i et papirbaseret tidsskrift, der blev leveret til et fysisk bibliotek. I dag foregår samme proces typisk elektronisk, og det er teknisk muligt at give mange adgang til at følge og påvirke artiklen gennem hele processen. Artiklen kan publiceres hurtigere og samtidig nå ud til flere. Den teknologiske udvikling skaber nu mulighed for – og forventninger om – at videnskabelige resultater ikke kun de-

“Den teknologiske udvikling skaber nu mulighed for – og forventninger om – at videnskabelige resultater ikke kun deles i form af tidsskriftsartikler, men også som fx sofistikerede visualiseringer af de rådata, der ligger bag.”

les i form af tidsskriftsartikler, men også som fx sofistikerede visualiseringer af de rådata, der ligger bag.

Derfor er der kommet større fokus på, hvordan håndtering, genbrug og fremstilling af forskningsdata kan øge såvel mængden som kvaliteten af forskningen. Når forskningsdata i stigende grad opfattes som værdifulde aktiver for forsknings- og uddannelsesinstitutionerne, øges presset for at sikre og udnytte denne værdi.

Også på den internationale scene er disse problemstillinger tydelige: “Åben” er et nøgleord for det hollandske EU-formandskab i 2016, og i Knowledge Exchange arbejder en række europæiske lande sammen for at imødekomme de nye krav om åbenhed i både produktionen og brugen af forskning og viden.

Det er i dette lys og under disse rammebetingelser, at DEFF fastlægger sin strategi for perioden 2016-2019.

Om DEFF >

DEFF's formål er at fremme udvikling og samarbejde blandt fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekerne, der stiller videnskabelig information og services til rådighed for forskere, studerende og undervisere. DEFF forhandler og indkøber store dele af den videnskabelige information og indgår kontrakter på fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekernes vegne.

Siden etableringen i 1998 har DEFF arbejdet for et effektivt samarbejde mellem de deltagende institutioner, herunder at sikre en fornuftig arbejdsdeling, optimere den samlede udviklingsindsats og styrke fælles kompetenceudvikling. Det er blandt andet sket ved at gennemføre en række fælles tværinstitutionelle projekter og udvikle et konsortium, der understøtter centrale forhandlinger og indkøb af licenser på nationalt plan. DEFF har vist, at en fælles indsats giver bedre resultater for den enkelte institution for samlet set færre ressourcer. DEFF har ved at understøtte konsolidering af systemer bidraget til både at reducere kompleksitet og

opnå bedre økonomi. På Open Access-området har DEFF i høj grad sat dagsordenen og koordineret institutionernes indsats.

I 2013 tiltrådte en ny styregruppe under ledelse af formand Børge Obel, og den daværende strategi blev fokuseret til et mindre antal strategiske indsatsområder. I perioden 2013-2015 blev der således igangsat projekter og aktiviteter inden for følgende strategiske indsatsområder:

- Digital dannelse og læring
- Data management af forskningsdata
- Digital kommunikation og interaktion i forbindelse med forskningsresultater
- Digitalisering af kildemateriale
- Konsolidering af infrastrukturen i fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekerne
- Forskningsbaseret viden ud til danske virksomheder
- Open Access
- Informations- og vidensspredning via sociale medier.

”DEFF's formål er at fremme udvikling og samarbejde blandt fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekerne, der stiller videnskabelig information og services til rådighed for forskere, studerende og undervisere.”

Herudover har DEFF igangsat projekter og aktiviteter på udvalgte områder som fx ungdomsuddannelserne.

Internationalt er DEFF engageret som partner i Knowledge Exchange (KE), der er et partnerskab med fokus på at udveksle viden og erfaringer inden for blandt andet digital infrastruktur og udviklingen af informations- og kommunikationsteknologi (IKT) til forskning og videregående uddannelser. Aktuelt fokuserer KE på indsatsområderne Open Access og Research Data og understøtter, at partnerorganisationerne udveksler viden og erfaringer om blandt andet licensforhandlinger og håndtering af forskningsdata.

DEFF har således gennem årene bidraget markant til udviklingen af den danske uddannelses- og forskningssektor til gavn for forskere, studerende og samfund. Det er dette fundament, som DEFF bygger videre på med denne strategi.

Fakta om DEFF

Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek (DEFF) er et organisatorisk og teknologisk samarbejde mellem fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekerne. DEFF samfinansieres af Uddannelses- og Forskningsministeriet, Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling samt Kulturministeriet.

DEFF's organisation består af:

- Koordinationsudvalget, der er DEFF's overordnede ledelse med repræsentanter fra de tre ministerier.
- Styregruppen, der planlægger, prioriterer og repræsenterer den brede kreds af interessenter. Styregruppen udpeges af koordinationsudvalget blandt DEFF's interessenter.
- Sekretariatet, der udfører DEFF's daglige arbejde. Sekretariatet er placeret i Slots- og Kulturstyrelsen.

Knowledge Exchange

Knowledge Exchange består foruden DEFF af:

- CSC – IT Center for Science, Finland
- German Research Foundation (DFG), Tyskland
- Jisc, Storbritannien
- SURF, Holland.

Nye udfordringer, nye muligheder >

Et centralt element i DEFF's strategi er at understøtte fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekernes udvikling og samarbejde der, hvor institutionerne i de kommende år vil have de største udfordringer – og udviklingsmuligheder.

Videnkredsløbet beskriver den proces, hvori forskning bedrives, og ny viden frembringes. I alle led går bevægelsen i retning af mere åbenhed og deling. Output bliver med Open Access hurtigere til input, så snart forskningen er publiceret. Forskningens resultater skal anvendes, ny viden skal produceres, opsamles og dokumenteres, men også arkiveres og bevares, så ny viden, innovation og nye ideer kan skabes med afsæt i eksisterende viden.

Da institutionerne i DEFF opererer i alle led af videnkredsløbet, er det en god forståelsesramme for DEFF's samlede indsats i strategiperioden 2016-2019. Med denne model kan de udfordringer, der knytter sig til fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekernes arbejdsområder, beskrives ud fra de tre dele af kredsløbet, der her er benævnt Input, Forskning, Læring og Innovation samt Output.

Input

Første led i videnkredsløbet er informationsforsyning: Forskerne skal have adgang til anden forskning bl.a. via licensbaserede tidsskrifter, og de skal kunne genbruge data.

I denne del af processen stiller fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekerne bl.a. tidsskrifter og databaser til rådighed for forskerne og sikrer på denne måde licensbaseret informationsforsyning som udgangspunktet for ny forskning. Derudover sætter fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekerne fokus på såvel forskeres som underviseres og studerendes kompetencer inden for informationsøgning og understøtter dermed deres muligheder for at tilgå de omfattende informationsressourcer.

Nem adgang til allerede publiceret forskning er afgørende for produktionen af nye forskningsresultater. Adgangen sker ad to veje: Adgang til artikler publiceret i licensbaserede tidsskrifter forudsætter et betalt abonnement på tidsskriftet, mens artikler i Open Access gratis kan tilgås og deles af alle. En artikel i Open Access kan enten være publiceret baseret på en publice-

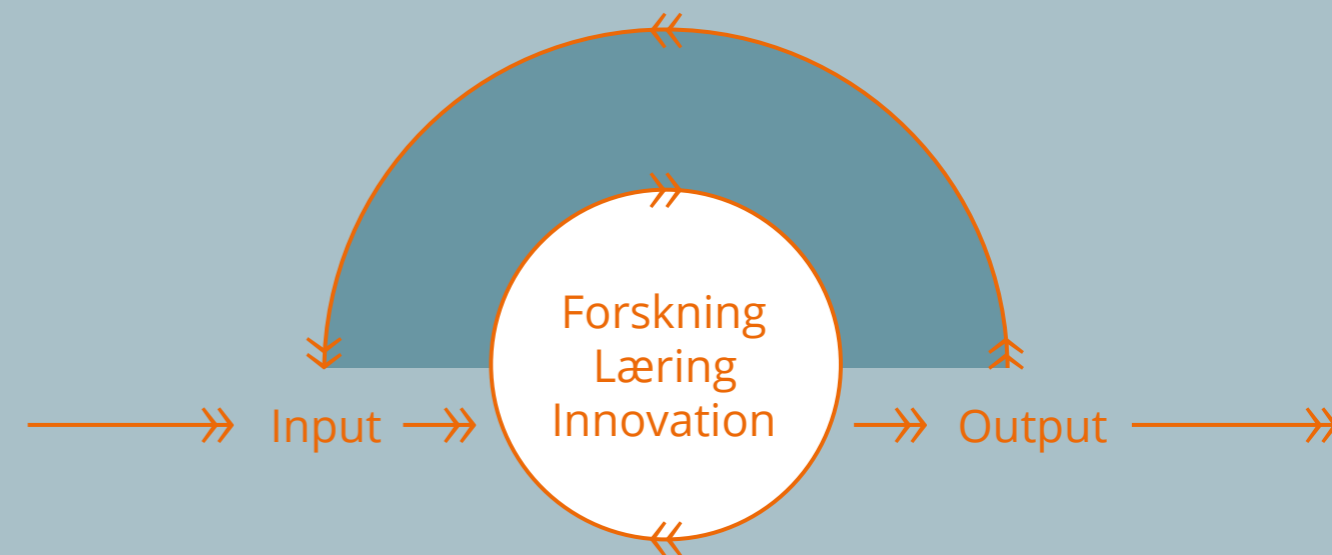
ringsafgift (den gyldne model) og dermed være frit tilgængelig fra udgivelsesdagen, eller artiklen kan, efter udgivelse, være selvkiveret i et grønt arkiv (eng: repository), der eksempelvis kan være tilknyttet et universitet (den grønne model).

Ved den gyldne model kan biblioteket bidrage til overblikket og til at styre omkostningerne ved at publicere Open Access-artikler. Ved den grønne model kan biblioteket drive et grønt arkiv. Uanset model kan biblioteket deltage i centralt organiserede forhandlinger, hvor forlagene presses på priser og betingelser til gavn for alle institutioner.

Forskning, læring og innovation

I denne del af kredsløbet, hvor ny viden produceres, er nøgleordene anvendelse, opsamling og dokumentation.

Konkurrencen om brugernes tid skærpes, og et væsentligt element i kampen om brugernes opmærksomhed er, at fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekerne kan tilbyde tidssvarende søgesystemer og andre værktøjer. Det drejer sig ikke blot om at finde midler til at anskaffe sy-

”At kunne dele og genbruge data kommer i fremtiden til at spille en endnu større rolle i produktionen af forskning. Nøglen til et bæredygtigt publiceringssystem, der gør deling mulig, er et brugervenligt og tillidsvækkende system.”

stemerne, men også om at styrke bibliotekarernes kompetencer til at forstå og udnytte dem. Fremtidens forskere har høje forventninger til de services, der leveres, og fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekerne skal i tæt samarbejde med forsknings- og uddannelsesinstitutionerne finde frem til, hvordan de også fremover kan understøtte produktionen af forskningen bedst muligt.

Fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekernes fysiske rum spiller også en rolle. Det fysiske bibliotek er fortsat et centralt omdrejningspunkt på uddannelses- og forskningsinstitutionerne, og adgang til grupperum, læsesale og muligheder for at mødes personligt bliver mere og mere efterspurgt.

Output

Når forskning er produceret, skal den publiceres, arkiveres og bevares, så den herefter kan deles og nå ud til studerende, undervisere og andre forskere. Der er derfor i dette led dels fokus på håndtering af artikler og data, dels på brugerflader, kommunikation og kompetencer.

Den elektroniske publiceringsproces har

udfordret fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekernes kompetencer og systemer. Bibliotekarerne forventes at kunne rådgive forskere om detaljer i Open Access-publicering, og brugernes stigende krav om at kunne det samme på mobile som på stationære enheder udfordrer bibliotekernes systemportefølje. For bibliotekerne er der således ingen vej uden om at levere deres tjenester i et inviterende design og med nem funktionalitet – også på mobile platforme.

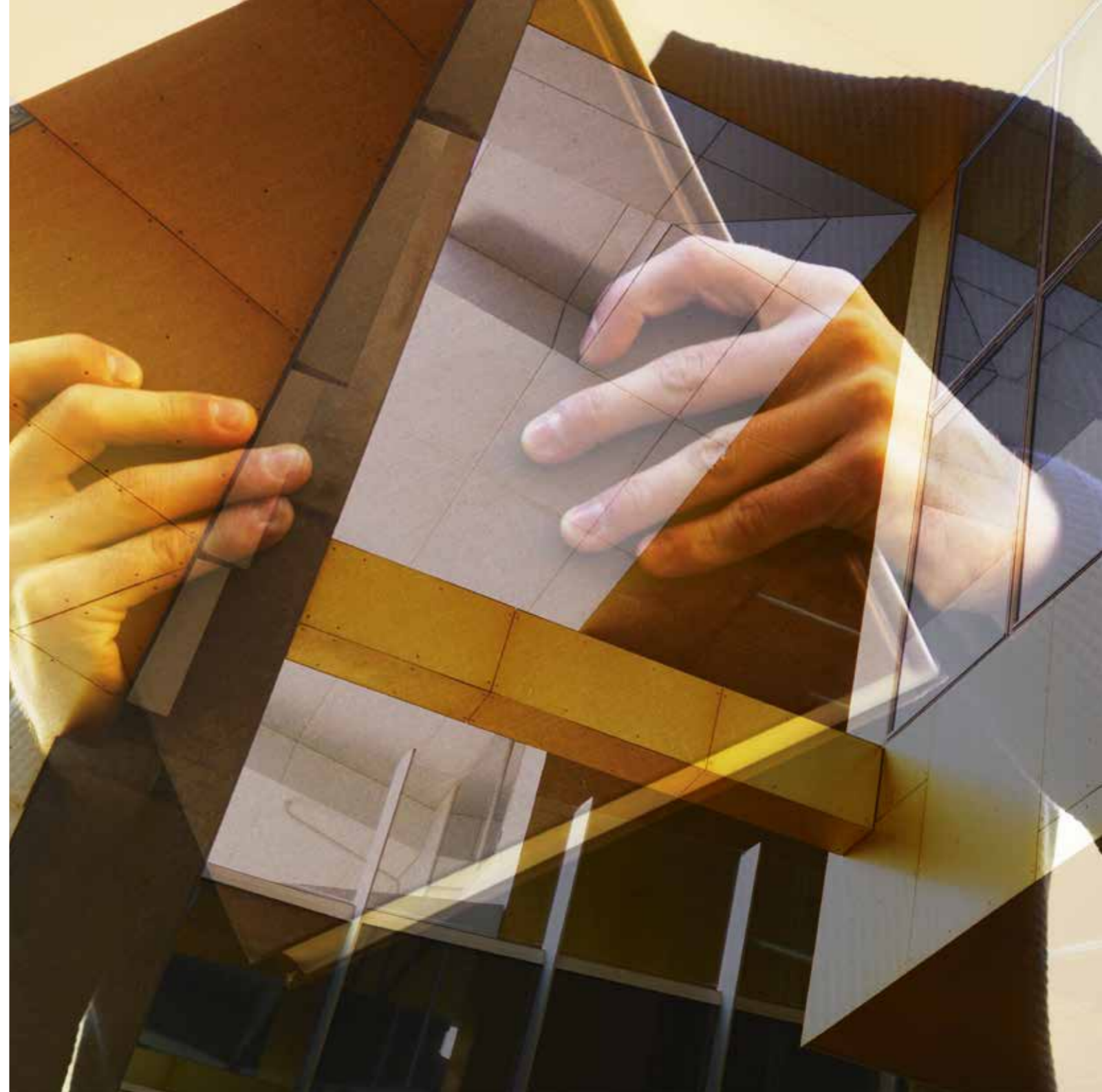
At kunne dele og genbruge data kommer i fremtiden til at spille en endnu større rolle i produktionen af forskning. Nøglen til et bæredygtigt publiceringssystem, der gør deling mulig, er et brugervenligt og tillidsvækkende system. En vigtig forudsætning for dette er, at forskning og data kan arkiveres og bevares på en sikker måde.

Problemet med at bevare data vokser i takt med mængden af videnskabeligt indhold. Fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekerne har traditionelt spillet en rolle her, men hvis den skal fastholdes, skal bibliotekarernes kompetencer konstant holdes ajour. Der er stigende fokus på forskningsdatamanagement, og det

kræver, at bibliotekerne engagerer sig i dataregistrering, metadatering samt i bevarelse af data. Dette arbejder forudsætter, at både de rette systemer og de nødvendige kompetencer hos bibliotekarerne er på plads.

Endelig skal forskningen også modtages og (gen)bruges af såvel studerende som undervisere og andre forskere. Det stiller høje krav til bl.a. de studerendes evne til at søge, vurdere og bearbejde informationer – og dermed til undervisningen i disse kompetencer. Fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekerne har i mange år arbejdet med at styrke de studerendes informationskompetencer, men adskillige undersøgelser peger på, at der fortsat er brug for en fokuseret indsats på dette område. Det er ikke nok, at de studerende får digital adgang til forskningsbaseret viden, hvis de ikke har de nødvendige kompetencer til at udnytte adgangen.

Sluttelig kan fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekerne yde en indsats for kompetenceudviklingen blandt underviserne på særligt de gymnasiale uddannelser, så de kan anvende informationssystemerne optimalt i undervisningen.

Åben forskning, læring og innovation >

For fremover at sikre åben forskning, læring og innovation skal DEFF understøtte fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekernes møde med ovenstående udfordringer og muligheder.

Det betyder, at DEFF i strategiperioden 2016-2019 vil arbejde på både teknisk og kompetencemæssigt at understøtte nem og lige adgang til forskningsbaseret og anvendelsesorienteret viden. Det kræver et fortsat fokus på at sammentænke og integrere de digitale systemer på uddannelses- og forskningsområdet samt en indsats for at konsolidere og forankre fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekernes digitale infrastruktur til gavn for brugerne.

DEFF har derfor følgende vision:

Vision

DEFF skaber de bedst mulige betingelser for adgang til viden og videninfrastruktur, der understøtter forskning, læring og innovation i Danmark.

DEFF har et godt udgangspunkt for at realisere denne vision: Institutionerne i DEFF repræsenterer samtlige niveauer i forsknings- og uddannelsessektoren, der stiller videnskabelig information og services til rådighed for forskere, studerende og undervisere på ungdomsuddannelserne, erhvervsakademierne, professionshøjskolerne og universiteterne.

Dette muliggør for det første et holistisk blik på hele uddannelsesforløbet for de studerende, der i sidste ende skal bruge deres digitale dannelse til at skabe ny viden og innovation i Danmark. For det andet giver det gode muligheder for at samarbejde om videninfrastruktur med fokus på bibliotekssystemer, licensforhandling og digital dannelse – til gavn for alle typer af forsknings- og uddannelsesinstitutioner.

Vejen til at opnå visionen er derfor følgende mission for DEFF:

Mission

DEFF styrker det organisatoriske og teknologiske samarbejde mellem alle fag-, forsknings- og uddannelsesbiblioteker i Danmark gennem udviklingsprojekter, strategiske indsatser og fælles indkøb af licenser.

Strategiske målsætninger 2016-2019

1. DEFF vil understøtte en bæredygtig og åben adgang til forskning og viden

DEFF vil fortsat sikre adgangen til forskning og viden samt understøtte muligheden for deling af viden. Derfor vil DEFF arbejde for en mere bæredygtig publiceringsøkologi og mere afbalancerede forretningsmodeller. Dette indebærer et stærkere fokus på at udvikle innovative processer i forbindelse med forhandling, indkøb og administration af licenser – herunder, at universiteternes ledelse inddrages mere i relevante forhandlinger. Målsætningen vil fortsat være at sikre mest mulig relevant indhold, på de bedst mulige vilkår, til de lavest mulige priser. Herudover vil DEFF i strategiperioden have fokus på at synliggøre forskning samt på struktureringen af og adgangen til forskning og viden. DEFF vil blandt andet arbejde for at konsolidere de faciliteter og biblioteksservices, der giver adgang til digitale ressourcer, særligt på det gymnasiale område.

“DEFF vil have et stærkere fokus på at udvikle innovative processer i forbindelse med forhandling, indkøb og administration af licenser – herunder, at universiteternes ledelse inddrages mere i relevante forhandlinger.”

2. DEFF vil styrke informationskompetencer

Det er DEFF's mål ikke blot at sørge for nem adgang til videnressourcerne, men også at styrke brugernes informationskompetencer og -bevidsthed. At skabe ny indsigt og ny viden kræver færdigheder i, hvordan man søger, anvender, producerer, bedømmer, vurderer, genbruger og kommunikerer viden samt udøver kildekritik. Både de studerende og underviserne er målgruppen for denne indsats, der udbredes på tværs af institutioner og aktører.

Mere konkret vil DEFF fortsat facilitere ungdomsuddannelsernes digitale udvikling og de studerendes dannelse: De studerende skal både have adgangen til den digitale, bearbejdede viden, men også kompetencerne til at bruge denne viden. DEFF vil derfor skabe en fremtidssikret biblioteksservice på det gymnasiale område og på den måde være med til at sikre, at både undervisere og studerende kan bruge den viden, de får stillet til rådighed.

3. DEFF vil arbejde for at styrke formidling og deling af forskningsresultater

Open Access har i det seneste årti indvarslet en ny måde at publicere og gøre viden tilgængelig på, og med Open Science, der samler Open Access, Open Research Data og Open Tools, udvides åbenheden yderligere. Med dette udgangspunkt vil DEFF arbejde for at tilgængeliggøre værktøjer, publikationer og data på en bæredygtig måde, så forskere, undervisere og studerende sikres lige adgang til viden, uanset hvor i forsknings- og uddannelsessektoren de befinder sig.

DEFF vil således arbejde for, at formidling, distribution, publicering og deling af forskningsresultater bliver lettere. DEFF vil fremme implementeringen af Den Nationale Strategi for Open Access og arbejde for at understøtte Open Research Data og Open Science, hvor det er muligt.

4. DEFF vil understøtte en bedre håndtering og udnyttelse af forskningsdata i Danmark

DEFF vil arbejde for bedre og mere konkurrencedygtig forskning i Danmark gennem effektiv opsamling, sikring, deling og genbrug af relevante forskningsdata.

Forskningsdata er vigtige aktiver for såvel de danske universiteter som for Danmark – både forskningsmæssigt og økonomisk. I dag får for få deres forskningsdata fremtidssikret. Data findes ofte isoleret hos forskeren, hos IT-afdelinger eller i kommercielle skytjenester og er sjældent entydigt linket til forskere, projekter og publikationer. Derfor er de svære at dele, genfinde for verifikation eller genbruge til nye forskningsformål.

DEFF vil fortsat i tæt samarbejde med DeIC (Danish e-Infrastructure Cooperation) styrke indsatsen for god håndtering af forskningsdata i Danmark, så den lever op til den danske kodeks for integritet i

forskning. En sådan indsats skal være velplanlagt og visionær, den skal favne alle dele af datas livscyklus, og den skal gennemføres i tæt kontakt med både brugere, producenter og administratorer af data.

“DEFF vil således arbejde for, at formidling, distribution, publicering og deling af forskningsresultater bliver lettere.”

Indsatsområder

2016-2017 >

”DEFF er initiativtager til den nationale Open Access-diskussion og medskaber af en historisk stor dansk satsning på udvikling af forskningsdata management.”

1. Adgang til digital videnskabelig viden

Baggrund

AI dannelse, forskning og innovation er baseret på viden.

DEFF arbejder for en kosteffektiv, bæredygtig adgang til videnskabelig viden og for, at resultaterne af offentlig finansieret forskning gøres frit tilgængelige.

Den konkrete adgang er dog ikke tilstrækkelig, der skal også de rette kompetencer til: Med adgang følger behovet for at arbejde og forstå det materiale, der gives adgang til. Dette gælder såvel elever som undervisere på ungdomsuddannelserne, de universitetsstuderende, forskerne, bibliotekarne samt erhvervslivet. Disse grupper har forskelligt udgangspunkt, og arbejdet skal derfor tilpasses gruppernes særlige behov og vilkår samt løbende opdateres i lyset af et videnfelt, der udvikler sig hastigt.

Mål med indsatsområdet

Om to år er målet at have skabt resultater inden for nedenstående områder gennem projekter. Det er et krav til en projektsøgning, at den formulerer konkrete mål inden for et eller flere af områderne, samt at projektet ved gennemførelsen dokumenterer opfyldelsen af det eller de konkrete mål.

1. Forskere, studerende og erhvervsliv har adgang til mest mulig nødvendig digital videnskabelig viden for færrest mulige midler og på de bedst mulige betingelser. Dette kan ske ved at øge tilgængeligheden af videnressourcerne gennem Open Access og via kompetent forhandling af licenser
2. Brugernes digitale læring, informationskompetencer og videnhåndtering er forbedret

2. Open Science, sociale medier og linked data

Baggrund

Open Science er fokusområde for EU, den danske regering og de danske forskningsmiljøer. Der foreligger nationale strategier for såvel Open Access som forskningsdata management. DEFF støtter i udstrakt grad op om disse initiativer og ambitioner.

DEFF er initiativtager til den nationale Open Access-diskussion og medskaber af en historisk stor dansk satsning på udvikling af forskningsdata management. DEFF vil fortsætte dette arbejde som en del af den bredere Open Science-agenda. Her er fortsat fokus på Open Access til publikationer, men i tillæg inddrages forskningsdata (Open Data), software (Open Source) og andre infrastrukturelle elementer.

De sociale medier spiller i stigende grad en rolle – også for den videnskabelige kommunikation. Nye muligheder (og faldgru-

ber) åbner sig for bibliotekerne. Eksempelvis i forhold til forskningskommunikation og -deling. Linked Open Data er et andet koncept, der er opstået i kraft af internettet. Ved at stille data frit til rådighed som små veldefinerede informations-atomer kan maskiner (og biblioteker) afdække helt nye sammenhænge. Informationen kan dermed formidles på nye effektive måder. DEFF har fokus på at afdække disse muligheder og igangsætte eksperimenter på de mest lovende områder.

Mål med indsatsområdet

Om to år er målet at have skabt resultater inden for nedenstående områder gennem projekter. Det er et krav til en projektsøgning, at den formulerer konkrete mål inden for et eller flere af områderne, samt at projektet ved gennemførelsen dokumenterer opfyldelsen af det eller de konkrete mål.

1. Forskningsdata indgår i højere grad i bibliotekernes arbejde og flere biblioteker understøtter flere elementer af Open Science til gavn for forskerne
2. Udbredelsen af kendskab til og kompetencer i åbne og sociale dataanvendelser er vokset blandt forskningsbibliotekerne

3. Vidensspredning

Baggrund

Vidensspredning, videnformidling og værktøjer til at analysere og vurdere det enorme informationsudbud er afgørende for forskning, læring og innovation. DEFF vil arbejde for at forbedre mulighederne for alle involverede.

Forskerne skal have de bedste muligheder for at kommunikere med fagfæller samt publicere forskningsresultater hurtigt, effektivt og meriterende. Kommunikation mellem forskere i en international videnkontekst foregår via et væld af services. DEFF vil arbejde for, at denne kommunikation og publicering sker optimalt og på et bæredygtigt grundlag.

For at vurdere såvel impact som relevans af det hastigt voksende informationsudbud er der løbende behov for at videreudvikle de analytiske og bibliometriske værktøjer. Nye systemer og koncepter byder sig

”DEFF har gennem mange år haft konsolidering som kerneaktivitet. Konsolidering fordrer koordinering samt opnåelse af konsensus blandt aktørerne. DEFF har her en central rolle som samarbejdsorganisation for de danske fag-, forsknings- og uddannelsesbiblioteker.”

løbende til – som eksempel kan nævnes altmetrics, der supplerer den citationsbaserede bibliometri. Der er behov for at afdekke og afprøve mulighederne, således at de bedste nyskabelser kan indgå i bibliotekernes kompetence- og serviceudbud.

Mål med indsatsområdet

Om to år er målet at have skabt resultater inden for nedenstående områder gennem projekter. Det er et krav til en projektsøgning, at den formulerer konkrete mål inden for et eller flere af områderne, samt at projektet ved gennemførelsen dokumenterer opfyldelsen af det eller de konkrete mål.

1. Nye koncepter og modeller for forskningskommunikation er afdækket/afprøvet med henblik på at tilbyde nye relevante, digitale redskaber til forskere og studerende på bæredygtig vis
2. Den digitale distribution og tilgængeligheden af digitale videnskabelige materialer er øget
3. Nye koncepter og systemer indenfor forskningsanalyse, bibliometri og

altmetrics er afdækket/afprøvet med henblik på at tilbyde nye services til såvel forskere som studerende, erhvervsliv og offentlighed

4. Konsolidering

Baggrund

DEFF har gennem mange år haft konsolidering som kerneaktivitet.

Konsolidering fordrer koordinering samt opnåelse af konsensus blandt aktørerne. DEFF har en central rolle som samarbejdsorganisation for de danske fag-, forsknings- og uddannelsesbiblioteker. Incitamentet til konsolidering er etablering af bedre services for brugerne med et lavere udgiftsniveau, hvor dette ikke kan opnås individuelt af det enkelte bibliotek. Samtidig kan der opnås arbejdsdeling mellem bibliotekerne, hvilket kan bedre den samlede økonomi.

Services flytter sig fra lokale computere på institutionerne til fælles centre ”i skyen”. Sådanne ydelser kan leveres af globale udbydere eller af en nationalt konsolide-

ret udbyder. Mulighederne er mange og grundige undersøgelser er nødvendige. Udover økonomiske fordele er der tillige en reduktion af kompleksitet for den enkelte institution, der dermed kan fokusere på egne kerneopgaver. Mulighederne for at bruge data på en bedre måde er kun ved sin begyndelse.

Konsolidering kan ske på mange områder. Eksempelvis for systemer, programversioner, arbejdsprocesser, værktøjer og data. Det kan tillige ske gennem kompetencekonsolidering, hvor ressourcpersoner i højere grad end i dag deles mellem relevante institutioner.

Mål med indsatsområdet

Om to år er målet at have skabt resultater inden for nedenstående områder gennem projekter. Det er et krav til en projektsøgning, at den formulerer konkrete mål inden for et eller flere af områderne, samt at projektet ved gennemførelsen dokumenterer opfyldelsen af det eller de konkrete mål.

1. Fortsættelse af konsolideringsindsatsen

2. Kosteffektive, bæredygtige og bedre services bliver tilbudt brugerne, mens services uden disse egenskaber forsvinder
3. Konsolideringsprojekter rummer forretningsmodeller udfoldet helt for finansiering og organisering efter projektperioden
4. Konsolideringsprojekter reducerer kompleksitet som forudsætning for effektivisering via arbejdsdeling og standardisering

5. Det virtuelle bibliotek på gymnasierne

Baggrund

De studerende fra gymnasierne udgør universiteternes, professionshøjskolernes og erhvervsakademiernes råstof.

På gymnasierne stifter næste generation på arbejdsmarkedet indledende bekendtskab med akademiske metoder, datahåndtering og kildekritik samt andre nødvendige informationskompetencer i videnssamfundet.

De gymnasiale uddannelser udgøres af forskellige institutioner, der er kendetegnet ved få biblioteks- og informationsressourcer. Gymnasierne falder derfor ofte ned mellem to stole, når det handler om at kunne tilbyde de rette biblioteks-services, videnressourcer og -værktøjer: Folkebibliotekerne på den ene side og fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekerne på den anden side. Gymnasierreformen og det generelt øgede behov for forskningsbaseret undervisning i samfundet tydeliggør nytten af en gennearbejdet løsning på dette område.

Mål med indsatsområdet

Om to år er målet at have skabt resultater inden for nedenstående områder gennem projekter. Det er et krav til en projektsøgning, at den formulerer konkrete mål inden for et eller flere af områderne, samt at projektet ved gennemførelsen dokumenterer opfyldelsen af det eller de konkrete mål.

1. Specifikation af et moderne, virtuelt bibliotek for gymnasieskolerne, som giver adgang til den rette digitale viden via de nødvendige bagvedliggende licensaftaler. Specifikationen skal samtidig definere de kompetencer, der knytter sig til betjeningen af det virtuelle bibliotek.
2. Sammenlignelige informations- og infrastrukturbehov løses i højere grad i fællesskab
3. Samarbejde om udviklingen af sektorens biblioteksløsning er etableret

DEFF

Slots- og Kulturstyrelsen
H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København V

+45 3373 3373
DEFF@kulturstyrelsen.dk

www.DEFF.dk

